Ч. 105 (14.003). Львів, неділя 21. квітня 1935. Pacztowa opłata opłacono ryczałtem. Рік LVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. — Конто почт. щадн. 504-060. 143.322. — Адреса для телеграм: „Діло" Львів. — Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед полуднем. — Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 5·00 зол. Чвертьрічно 15·00 „ Піврічно 30·00 „ Річно 60·00 „

ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Чехословаччині 30 ч. к. — в усіх прочих краях по 7·50 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26. — В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. — ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Епільоґ української національної траґедії у 1920 р.

З ПРИВОДУ 15-ИХ РОКОВИН Т. ЗВ. ВАРШАВСЬКОГО ДОГОВОРУ З 22. КВІТНЯ 1920 Р.

Дня 22. квітня 1920 р. підписали у Варшаві тодішний управитель мін. зак. справ і міністер юстиції Укр. Нар. Республіки Андрій Лівицький та управ. мін. зак. справ Польської Річипосполитої Ян Домбський умову, якою закінчено кількамісячні переговори, що їх вела українська дипльоматична місія під проводом А. Лівицького з польським урядом, репрезентованим окремою комісією під головуванням кермуючого мін. зак. справ Августа Залеського, пізнішого міністра зак. справ і премієра.

Текст підписаної умови в українському оригіналі звучить:

ПОЛІТИЧНА КОНВЕНЦІЯ МІЖ ПОЛЬЩЕЮ Й УКРАЇНОЮ.

Уряд Української Народньої Республики з одного боку й уряд Річипосполитої Польської з боку другого — в глибокому пересвідченні, що кожний нарід має природнє право самоозначення та окреслення своїх відносин із сусідами і однаково виходячи з бажання угрунтувати підстави для згідного і приязного співжиття на добро і розвиток обох народів, погодились на слідуючі постанови:

Арт. 1. Визнаючи право України на незалежне державне істнування в межах на північ, схід і південь, як ці межі будуть означені договорами Української Народньої Республики з її пограничними, з тих сторін сусідами, Річпосполита Польська визнає Директорію Незалежної Української Народньої Республики на чолі з Головним Отаманом п. Симоном Петлюрою за Верховну Владу Української Народньої Республики.

Арт. 2. Кордон між Українською Народньою Республикою і Річпосполитою Польською встановлюється слідуючий: На північ від річки Дністра вздовж річки Збруча, а далі вздовж б. кордону між Австро-Венгрією та Росією до Вишегрудка (по українськи має бути: Вишгородка), а від Вишегрудка на північ через узгіря Кременецьке, далі по лінії на схід від Здолбунова, потім вздовж східного адміністраційного кордону рівенського повіту, далі на північ вздовж кордону адміністраційного бувшої губернії мінської до схрещення його р. Припяттю, а потім Припяттю до її устя. Щодо повітів рівенського, дубенського і частини кремянецького, які зараз відходять до Річипосполитої Польської, то пізніше має наступити стисліше порозуміння. Докладне окреслення кордонної лінії повинно бути переведено спеціяльною українсько-польською комісією, складеною з відповідних фаховців.

Арт. 3. Уряд польський признає Україні територію на схід від кордону, зазначеного в арт. 2. цієї умови, до кордонів Польщі з 1772 року (передрозборових), які Польща вже посідає або набуде від Росії шляхом збройним чи дипльоматичним.

Арт. 4. Польський Уряд зобовязується не заключати жадних міжнародніх умов, направлених супроти України; до тогож самого зобовязується Уряд Української Народньої Республики супроти Річипосполитої Польської.

Арт. 5. Права національно-культурні, які Уряд Української Народньої Республики забезпечить громадянам польської національности на території Української Народньої Республики, будуть в неменшій мірі забезпечені громадянам національности української в межах Річипосполитої Польської і навідворот.

Арт. 6. Заключається спеціяльні економічно-торговельні умови між Українською Народньою Республикою і Річпосполитою Польською. Аграрна справа на Україні буде розвязана констетуантою. До часу скликання конституанти юридичне становище землевласників польської національности на Україні — означується згодою між Річпосполитою Польською і Українською Народньою Республикою.

Арт. 7. Заключається військову конвенцію, що становить інтегральну частину цієї умови.

Арт. 8. Умова ця зістається таємною. Вона не може бути передана третій стороні, чи бути опублікованою нею в цілости чи по части інакше, як тільки за взаємною згодою обох контрактуючих сторін за виїмком арт. 1, який буде оголошено по підписанні цієї умови.

Арт. 9. Умова ця вступає в силу негайно по підписанні її контрактуючими сторонами.

Підписано у Варшаві квітня 21-го 1920 в двох примірниках, уложених один в мові українській, один в мові польській з застереженням, що в разі сумніву, текст польський буде вважатися за міродайний.

*

Основою до повищої конвенції була декларація української дипльоматичної місії у Варшаві з 2. грудня 1919 р., підписана А. Лівицьким, Леонідом Михайловом, Борисом Ржепецьким і Прокопом Понятенком і зложена ними на виразне домагання польської сторони. Там і вирішено в засаді західні кордони УНР по польському бажанні та охорону польської меншини і польських землевласників на території, що мала лишитись при УНР, а які увійшли в конвенцію як її підставові частини. Провідні думки деклярації з 2. 12. 1919 р. — справа Сх. Галичини, по части північно-західні кордони, охорона польських землевласників — були вже обняті деклярацією з 19. серпня 1919 р., що її зложила польському урядові укр. надзвичайна місія УНР у Варшаві за підписами Пилипа Пилипчука, Клима Павлюка і Володимира Тулюпи. Деклярація П. Пилипчука з деклярацією А. Лівицького не має однак безпосереднього формального звязку.

В деклярації українці домагались більше, як дала ця конвенція. Вимагали там признання УНР незалежною самостійною державою, підтримання змагань УНР перед третіми державами і заключення необхідних договорів та конвенцій, поперед усього військового, торговельного і консулярного характеру. У точці 2) деклярації згадано і про Східну Галичину, що залишалася по польському боці, що її політичне положення розвяжеться польським урядом в порозумінні з представниками східно-галицьких українців. Врешті жадано доброзичливого і скорого вирішення долі тих осіб української народности, що були з політичних причин конфіновані або інтерновані польським урядом, або з тих причин були арештовані або увязнені.

На таку деклярацію не погодилися галицькі члени місії д-р Степан Витвицький, д-р Антін Горбачевський і д-р Михайло Новаківський по причині полишення Східної Галичини як складової частини Польщі і закладаючи проти неї протест, виступили з місії. До них прилучився придніпрянський член місії Петро Мшанецький, що теж її покинув. Зміст деклярації, а опісля і зміст конвенції, викликали велике негодування українського громадянства в Галичині, як також і в значної частини еміграції та на довший час творили причину розєднання галичан з придніпрянцями.

Матірю деклярації і конвенції була наша велика національно-державна трагедія років 1919-20. Галичани після близько девятьмісячної безперервної боротьби не видержали сильного збройного напору польської армії, скріпленої дивізіями Галера, вишколеними і узброєними у Франції, що їх звідтам вислано тільки проти большевиків. У половині липня 1919 р. галицька армія перейшла Збруч і ціла Східна Галичина знайшлася у польській окупації. Запанували

тут відносини, що звичайно товаришать военній окупації, особливо у її початках — масові труси, арешти, увязнення і інтернування, замкнення преси чи пак воєнна цензура, припинення діяльности товариств та ріжних установ і т. д. в роді инших благодатей воєнного режиму. Цей режім не зломив однак духа і відпорности галичан, що остаточно після двох-трьох літ зачали відбудовувати своє національне життя у всіх його ділянках та збирати новий національний капітал і гуртувати свіжі сили і нові цінности для приходу кращої майбутности.

Без порівнання гірше і прямо катастрофальне було положення на Великій Україні. Після зліквідування Скоропадського і уступлення окупаційних армій німецької і ще передтим австроугорської — повстанча армія розбіглася негайно домів, а селянська маса не ставила більшого опору большевицькій розкладовій агітації і не піддержала як слід свого національного уряду. Не було у цієї маси сливе ніякої трівкої українськоі національно-державної свідомости, бо під царським пануванням не перейшла вона відповідного національного вишколу. У відносно нечисленної української інтелігенції, у значній частині т. зв. березневого хову без українських національних традицій, не було відповідної рутини до обслуги складного державного апарату і то в додатку в часах революції і величезної розрухи. У великій своїй частині схилялася вона до скрайних політичних і соціяльних гасел, у чому в практиці не багато нераз ріжнилася від большевиків. Керму держави майже виключно взяли есдеки і есери. Зацарювало погубне партійництво, а на відповідальних місцях засідали люди, часто без ніяких особистих обективних даних — лишень з титулу своєї партійної приналежности. На боці лишилось чимало державно-творчих одиниць з великими особистими кваліфікаціями і випробованим українським національним стажем.

На Велику Україну зачали насувати вже з початком 1919 р. невеликі ще числом большевицькі війська з північного сходу і сходу, а згодом денікінці з півдня. Директорія з урядом та рештками армії УНР подавалася щораз дальше на захід до границь Галичини і тодішніх польських військових кордонів, а їх місце займали большевики. Початок липня 1919 р. приніс військову катастрофу для обох віток українського народу. Обі армії — галицька і наддніпрянська і оба уряди знайшлися на вузенькому клаптикові незанятої ще землі над Збручем. В останній мент прийшло поєднання і спільний похід на схід, що скінчився звільненням значної частини Правобережжа і заняттям Києва в дні 30. серпня 1919 р. Тут оружна стріча з денікінцями і новий відворот. Галицька армія знайшлася у справдішньому чотирокутнику смерти, десяткована пошестями, холодом і голодом. На широких українських степах лишила понад 20.000 трупів. Подавалися взад і недобитки армії УНР. Напирали дальше большевики і денікінці. Грозила повна мілітарна і державна катастрофа. Помічної руки не подавав ніхто. Зближався фінал трагедії. І якраз вона зродила висилку української дипломатичної місії до Польщі під проводом А. Лівицького, що по ріжних перипетіях завершила свою працю декляраціею з 2. грудня 1919 р. і конвенцією з 22. квітня 1920 р.

В міжчасі за Збручем відбувалися нові трагічні картини нашої державної історії. Перехід УГА до Денікіна, виїзд уряду Петрушевича з Камянця до Відня 15. листопада 1919 р., прихід польської армії до Камянця 17. XI. 1919, розтіч директорії уряду УНР за кордон на захід, до Польщі і на схід, перехід решток армії УНР до Польщі разом з головним отаманом і головою директорії Сим. Петлюрою. Дальше т. зв. зимовий похід Омеляновича Павленка на большевицьке запілля, нова трагедія УГА і її перехід до большевиків, вкінці з кінцем квітня 1920 р. на фронті до поляків і її остаточне інтернування за дротами в Тухолі. Польський похід на Київ і його заняття поляками в травні 1920 р., скорий їх відворот і докочення большевицької армії під Львів і Варшаву. Розгром большевиків на фронті в серпні 1920 р., новий похід поляків на схід а з ними і частини армії УНР за Збруч. Прелімінарний мир в Ризі 12. жовтня 1920 р. з тимчасовими кордонами, що зліквідував армію УНР і посадив її за дроти у польських концентраційних таборах. Врешті ризький мир з 18. березня 1921 р., означення теперішніх східних кордонів Польщі, формальне визнання Польщею Української Соціялістичної Радянської Республики, а тимсамим і формальна ліквідація Польщею Української Народньої Республики та її уряду.

Таким фіналом закінчено варшавську конвенцію з 22. квітня 1920 р., підписану іменем Польщі Яном Домбським, що теж був провідником польської мирової делеґації в Ризі і поклав свій підпис під оба згадані вище акти з 12. X. 1920 р. і 18. III. 1921 р. Поклав їх мимо постанови арт. 4 варшавської конвенції з 22. IV. 1920 р., якою польський уряд зобовязався не заключувати жадних міжнародніх умов, направлених проти України і хоч мусів знати, що проголошення большевиками самостійности і незалежности УСРР є тільки їхнім тактичним ходом. Ствердили це пізніші події ще за життя нині покійного Яна Домбського.

Зроджена нашою трагедією варшавська конвенція з 22. IV. 1920 р. є сьогодні лишень шматком паперу без практичної вартости. А всеж і про нього треба згадати у 15. роковини підписання згаданої конвенції.

Варшавський договір з 22. IV. 1920 р. можна назвати **societas leonina** — львиною спілкою — з римського права. Головні конраґенти — Йосиф Пілсудський і пок. Симон Петлюра в тодішніх обставинах не були співмірними величинами. Перший велика й сильна індивідуальність вже тоді з національною леґендою, з революційною і організаційно-військовою практикою, що о голову перевищала розсварених провідників польських політичних партій; другий теж велика індивідуальність, але без мілітарної сили. Пілсудський знав, що мусить прийти до оружної розправи з большевиками за істнування і кордони Польщі і заздалегідь приготовлявся до неї та бажав її розіграти на польській території. Мав армію, політичну допомогу Франції та допомогу Франції у воєнному знаряддї і Зединених Держав в апровізації. Петлюра з недобитками армії за дротами, без території і матеріяльних засобів, навіть довший час фактично без зорґанізованого уряду був у становищі вівці супроти льва.

Тим і треба пояснити зміст варшавської конвенції. Не визнавала вона формально України як самостійної і незалежної держави, а тільки право України на незалежне державне істнування. Було це визнання **de facto** а не **de iure**, як визнанням **de facto** було іменування польською реґенц. радою 26. X. 1918 р. Стан. **Ваньковича** надзвичайним послом і повноправним міністром при гетьмані Скоропадськім. Польща зискала згаданою конвенцією признання Сх. Галичини і Зах. Волині, охорону своєї меншини на Україні й охорону інтересів польських землевласників за саму обіцянку неозначеної допомоги для УНР. Конвенція не була політичним трактатом в розумінні міжнароднього права, не мала ніколи ратифікації, а була тільки зручним політичним потягненням польської військової стратеґічної тактики, що родить деякі факти без міжнародного політичного обовязку. Скріпили це картини дальшої історії польсько-українських взаємин навіть на теренах самої Польщі, до нині зовсім неналагоджених.

Нема сьогодні і польської політичної романтики в українській справі колишнього і сучасного окруження Пілсудського.

Число наших прихильників серед поляків цілком незначне і зовсім нерішальне.

Наша історія не замкнена. Віримо в реституцію української самостійної і незалежної держави. До боротьби за її здійснення прийде на українсько-московському фронті. Не без значіння для нас буде становище Польщі, з якою буде колись нова конвенція, але напевно з інакшим змістом як конвенція з 22. квітня 1920 р. Цю останню належало сьогодні згадати, бо **haec meminisse iuvabit.**

Д-р Степан Баран.

Д-Р М. КОЗИЦЬКИЙ. 2)

Творчі сили фільософії.

Саме наше покоління горить від внутрішньої жаги, щоб перевірити і воскресити деякі вже давно вирішені проблеми, і після їх переоцінки, положити нові підвалини під будову розхитаного теперішнього життя. І хоч нинішня наука і технічні небувалі досягнення упростили нам життя і змеханізували його до аритметичних функцій, то саме тепер, як ніколи, сучасна людина відчула, що хоч їй удалось добути велитенське знання, при помочі якого вона володіє природою і самим собою, то цього ще мало, бо для життєвої радости і спокою потреба мудрости, яка спочиває між руїнами повалених правд до нинішніх часів.

Душа модерної людини, стоячи під високим склепінням збудованого величезними трудами і жертвами знання, почула на собі морозний подув порожнечі і самітної безцільности та зранена двосічним знаряддям науки вернулась до альхемії своїх смутків і радощів, щоб шукати загубленого щастя.

Та колеса історії нам не завернути. Розвиток знання і технічне удосконалення матеріяльної культури не вистачає як підстава для духових змагань людини; вони можуть тільки осліпити нас, вударити між собою пориви і змагання та ставити нас на перехресті зневіри. Самі творці науки, думаючи над її застосуванням починають підкреслювати думку, що наука має служити не тільки зверхнім, але і внутрішнім потребам людини, бо ми не можемо інакше поводитися в житті, як тільки згідно з засадою Шопенгавера, що „людина може все робити, що хоче, але не може всього хотіти, що захоче“.

Сама фізика доходить на підставі досвідів до висновку, що закон причиновости не має всюди своєї безоглядної сили, що в природі є досить поля для свобідного звязку явищ, а це доказ, що доля світу не залежить від прав сліпого механізму конечностей, але спочиває у владі якоїсь вищої, розумної і свобідної волі.

І хоч наука дійшла вже до переконання, що основним елементом буття є думка, якої матеріяльним проявом є наш світ, то вона не може теж заперечити, що в людській свідомости крім думок, що творять теоретичне і практичне знання, живе ще ціла таємна глибінь нашого „я“. Оцей незглиблений ще другий світ вливає в наше життя стільки живої дійсности і має так багато голосів, що наше життя не малоб вартости, якби ми до тої несупокійної безодні перестали прислухуватися. А хід історичних подій пригадує нам, що поза річами і фактами істнують ще інші чинники, такі, як ідеї моралі, ладу, гармонії, добра, краси і правди, що часто сильніше спрямовують наші життєві стежки, ніж інші, матеріяльні сили життя. Вартість тих духових сил оцінюємо нашими переживаннями.

Чим є ті ідеї, ті вищі понадматеріяльні цілі? чи тільки химерними ілюзіями, субєктивними зганами нашої душі? чи відповідає їм щось реального в цілому безмірі буття? чи те невтишиме змагання, щоб пізнати правду і відріжнити її від неправди є тільки нашою звичкою, суспільно виробленою умовною потребою, чи є в цьому якісь глибші причини? А врешті, чи поза природою річей і явищ істнує якийсь трансцендентний принцип, який не підлягає законам простору і часу, а який є сам законодавцем і вносить обєктивний елемент в наше істнування?

Відповіди на ті всі питання шукаємо при помочі науки фільософії, що старається всі матеріяльні і духові сили людства спрямувати до гармонійної єдности і таким чином віднайти для цієї таємної пригоди на нашій планеті, званої людським життям, якийсь глибший зміст і якусь розумну ціль.

Не тільки людина, але кожний нарід має свою збірну, призбирану мудрість „життєву фільософію“, яка виплинає з покладів його минулого і всієї складности його зверхніх і внутрішніх умовин життя, а крім того у своїй духовій скарбниці має випрацьовані твори своїх ґеніїв, які своєю вникливою думкою охопили цілість життя. Таким робом великі одиниці перелили свій духовий світ поколінням, конкретизували форму і зміст історії свого народу. І чим більше мав цей світ їх думок, живучої сили у собі і духового поглиблення, тим більше і виразніше мав нарід свідомости і ясного шляху перед собою.

(Далі буде.)

—o—

З українського життя в Празі.

Загальні Збори Т-ва „Музей Визвольної Боротьби України“ в Празі дня 8. квітня 1935 р

Загальні збори Товариства „Музей Визвольної Боротьби України“ в Празі відбулися дня 8. квітня 1935. р. в присутности 51 членів під головуванням акад. проф. д-ра С. Смаль-Стоцького. Збори відкрив за відсутністю голови Т-ва акад. проф. д-ра І. Горбачевського, що не міг прибути на збори через хворобу, його заступник проф. А. Яковлів.

Збори насамперед вшанували повстанням память покійного проф. В. Біднова, що був членом-фундатором Т-ва та довголітнім членом Управи Т-ва.

Серед справ, внесених на порядок денний, центральне місце займали звідомлення Управи про діяльність Т-ва й Музею за звітовий рік і про стан збіркової акції на будову Українського Дому в Празі.

З особливим заінтересуванням вислухали збори листа Президії Української Парляментарної Репрезентації у польському соймі та сенаті з дня 1. квітня 1935. р., де повідомляється про те, що Українська Парляментарна Репрезентація внесла на біжучий рахунок Т-ва 1000 зол., як пожертву на Український Дім у Празі. Вислухавши цей лист, загальні збори Т-ва „Музей Визвольної Боротьби України“ в Празі дня 8. квітня 1935. р., високо оцінюючи моральну та матеріяльну підтримку Т-ва й Музею, яку Українська Парляментарна Репрезентація виявила своєю пожертвою 1000 зол. на будову Українського Дому в Празі та надісланням ласкавого листа з дня 1. квітня 1935. р., висловлюють високоповажаним панам послам і сенаторам щирий привіт і глибоку подяку“.

Після обговорення звітів Управи та директора Музею, а також Ревізійної Комісії, збори прийняли такі резолюції, внесені Управою: „1. Загальні Збори щиро вітають розкиданих по цьому світі жертводавців на Український Дім у Празі та закликають українське громадянство й надалі одностайно підтримувати Музей Визвольної Боротьби України та його збіркову акцію на Український Дім у Празі; 2. Загальні Збори висловлюють подяку всім тим особам, установам і організаціям, що своїми пожертвами рівно прислужилися до поповнення Музею Визвольної Боротьби України, а також його постійним співробітникам; 3. Усвідомлюючи ролю і значіння преси, загальні збори висловлюють свою подяку всім українським періодичним органам за їх прихильне ставлення до Т-ва „Музей Визвольної Боротьби України“ взагалі та збіркової акції на Український Дім у Празі зокрема“.

Після затвердження звітів Управи та уділення їй абсолюторії, загальні збори приступили до вибору Управи та Ревізійної Комісії. З огляду на те, що дотеперішній незмінний голова Т-ва та Управи акад. проф. д-р І. Горбачевський листовно повідомив збори, що через хворобу він не може надалі сповнювати обовязків голови, а тому просить збори не виставляти його кандидатури, щоби не ускладняти виборів, збори вибрали на голову Т-ва та Управ акад. проф. д-ра С. Смаль-Стоцького. Крім того до складу Управи ввійшли: проф. А. Яковлів (заступник голови), проф. д-р А. Артимович, Е. Вировий (скарбник), проф. Б. Мартос, проф. С. Сірополко (секретар) і проф. Ф. Слюсаренко. Крім обраних членів, до складу Управи, як відомо, належать ще: делеґат Наукового Т-ва ім. Шевченка у Львові — акад. проф. д-р С. Смаль-Стоцький, що є тепер головою Т-ва „Музей Визвольної Боротьби України“, та два делеґати Українського Університету в Празі — проф. Д. Дорошенко та проф. О. Мицюк. До Ревізійної Комісії ввійшли: для ревізії касових справ — проф. д-р В. Гармашів, доц. І. Кабачків та І. Мірний; для ревізії Музею — Д. Ковицький, М. Россіневич і проф. В. Садовський.

Далі загальні збори на внесення Управи одноголосно вибрали в почесні члени Т-ва акад. д-ра І. Горбачевського та К. Лисюка за їх заслуги перед Т-вом і приняли у звичайні члени Т-ва 14 осіб і 3 українські організації.

Накінець загальні збори ухвалили щиро подякувати кол. Управі, зокрема акад. проф. д-рові І. Горбачевському, за цінну й продуктивну працю в Т-ві, почесним жертводавцям-добродіям Музею Визвольної Боротьби України К. Лисюкові та Я. Макогонові за їх дотеперішню допомогу Т-ву, директорові Музею проф. А. Антоновичу, скарбникові Є. Вировому та акад. проф. д-рові С. Смаль-Стоцькому за провід на загальних зборах.

*

Від Редакції. Публікуючи льояльно цей комунікат, ми дозволимо собі зазначити, що в Празі є численна й активна галицька політична еміграція. Здавалось би, що й вона повинна б бути заступлена в Управі цієї незвичайно цінної загально-української національної установи. Тим часом крім високошанованого й заслуженого для українського національного життя й культури акад. д-ра Ст. Смаль-Стоцького не видно в управі ні одного галичанина, особливо споміж представників молодшої ґенерації. Невже поміж галицькими емігрантами нема активних та ініціятивних громадян, що могли би своєю працею причинитися до розбудови тієї високоцінної установи та до будови Українського Дому? А може причиною такого явища є якісь непорозуміння (було б це жалюгідне явище), чи взаїмні упередження? Якщо воно було б так, то це було б одним з найприкріших і найжалюгідніших явищ наших днів. Не хочемо вірити, щоби так було, бо не можемо зрозуміти, чому і в такій справі наша еміґрація мала б бути порізнена. Коли ж воно таки справді так було б, тоді треба вжити всіх засобів на те, щоби нездорові відносини на празькому ґрунті біля цього Т-ва усунувати і вивести справу здвигнення Музею на реальні шляхи будови дому.

Не хотіли піддаватись лікарським оглядинам.

БІЛГОРОД, ПАТ. Югославянський уряд приписав виконання принятого недавно закону, на основі якого новоженці мусіли піддатись лікарським оглядинам. Закон мав на меті боротьбу з венеричними недугами. Закон натрапляв на великі трудноці головно серед селянства, яке не хотіло піддаватись лікарським оглядинам.

До відома Равщини.

Публична збірка для голодуючих у Яворівщині.

Подаємо до відома Всечеснішому Духовенству та усім проводам істнуючих культурно-освітніх і економічних установ равського повіту, що староство повітове у Раві Руській на внесене подання дозволило перевести публичну збірку на терені цілого равсько-руського повіту (з виїмкою села Карова й Угнівка) так у грошах, як й натураліях (збіже, бараболі, яйця і т. п. продукти) в часі від дня 30. IV.—7. V. 1935 р. включно для голодуючих у яворівському повіті.

З уваги на те, що Повітовий Збірковий Комітет у Раві Руській не буде розсилати збіркових лист — прохає тою дорогою Всечесне Духовенство усіх трьох деканатів як також провідників усіх істнуючих культурно-освітніх та економічних установ повіту, негайно зорганізувати при котрійсь істнуючій установі місцевий збірковий комітет, якого завданням буде виготовити собі збіркові листи та у дозволеному часі енерґійно занятися переведенням збірки для голодуючих у сусідному повіті.

Зібрані пожертви в грошах враз із збірковими листами належить переслати негайно по закінченні збірки до канцелярії Українбанку „Віра“ у Раві Руській, вул. Міцкевича 12/1., а зібрані продукти задержати на місці в селі аж до дальшого зарядження Повітового Збірково Комітету в Раві Руській.

За Повітовий Збірковий Комітет Голодуючих: Д-р Данило Богачевський вр., інж. Василь Терпелюк вр., Степан Совик вр.

Усі українські часописи прохаємо цю відозву передрукувати у найближчому числі.

Зміна грецької конституції.

АТЕНИ, ПАТ. Грецький уряд працює над проєктом реформи конституції. Проєкт передбачує скасування сенату. Залишиться тільки палата послів. Тільки уряд матиме право заголошувати проєкти законів, які передбачують нові видатки. Президента вибиратиме безпосередньо цілий нарід і він матиме право розвязати парлямент на внесок уряду, якого влада буде теж зміцнена.

ПО ШИРОКОМУ СВІТІ.

— Італійський корабель „Сатурніс“, який виїхав з прогулькою на Середземне Море, одержав приказ негайно вернутись до порту. Здогадуються, що цим кораблем відвезуть військо до східної Африки.

— У Ніцеї застрайкувало 190 листарів. На їх місце вислали негайно з Парижа 200 листарів.

— Італійське міністерство війни отолосило бранку річника 1915. р.

— Американський амбасадор у Берліні склав протест проти припинення виплати американським громадянам відсотків від облігацій позички Доза.

Засідання Центрального Комітету УНДО.

(Комунікат Секретаріяту УНДО.)

В суботу 13. квітня 1935. р. відбулося засідання Центрального Комітету Українського Національно-Демократичного Обєднання. Наше політичне положення у звязку з останніми подіями в Польщі й у світі реферував голова *д-р Дмитро Левицький*. Найближчі організаційні завдання партії та справу скликання Народнього Зїзду представив секретар *В. Целевич*. Над обома рефератами відбулася жива дискусія. Відтак справу відносин серед української заморської еміграції реферував 2-ий секретар посол д-р *Л. Макарушка*. *Посол С. Хруцький* обговорив справу розбірки Софійського Собору й поставив відповідні резолюції, які Центральний Комітет приняв одноголосно. При точці внесків голова *д-р Д. Левицький* поставив внесок на уділення йому 3-місячної відпустки з огляду на стан здоровля. Центральний Комітет ухвалив відпустку голови з тим, що день, від якого зачнеться відпустка, устійнить Президія УНДО, й доручив в часі відпустки голови виконування функцій урядуючого заступника голови *ред. Василеві Мудрому*.

Яворівщина у світлі статистики.

Перед кількома днями Головний Статистичний Уряд оголосив такі числові дані про Яворівщину на основі перепису населення з 9. грудня 1931 р.

Простір яворівського повіту 976,8 км². У повіті є 2 міські волости, 8 сільських волостей, 66 сільських громад і 334 місцевостей. Густота населення на один квадратовий кільометер припадає на 88.8 проц. (у Польщі 85 на 1 км. кв.).

На 86.762 населення повіту на міста виходить 12.367 мешканців, на села 74.395. По містах на 12.367 мешканців припадало **греко-католиків 6.049 (48,9 проц.)**, римо-католиків 2.991 (24,2 проц.), жидів 3.291 (26,6 проц.), членів інших віроісповідань (0,3 проц.).

На 74.395 мешканців сіл припадало **56.734 греко-католиків** (76.3 проц.), 15.403 римо-католиків (20.7 проц.) і 1.870 жидів (2,5 проц.). В цілім яворівським повіті живе **61 проц. греко-католиків**, 21 проц. римо-католиків і 18 проц. жидів.

АНАЛЬФАБЕТИЗМ.

По містах вміло читати і писати 7.996 осіб (83.2 проц.), тільки читати 101 (1,1 проц.), **не вміло ні читати ні писати 1.471 осіб** (15.3 проц.). Таким чином по містах яворівського повіту до неписьменних і напів письменних належало **16,4 проц. населення**. По селах тільки 57,3 проц. населення вміло читати і писати, 0,6 проц. тільки читати, **41,5 проц. зовсім неписьменних.**

МЕШКАНЕВІ УМОВИНИ.

Загальне число помешкань по містах Яворівщини сягає 44.222, по селах 17.070. Пересічно по містах припадає 1,8 помешкань, по селах 1.3. По містах припадало на помешкання 2.7 осіб, по селах 4.4. Однокімнатних помешкань по містах було 59,9 проц., по селах 49,2 проц.

ДЖЕРЕЛА ПРОЖИТКУ.

87,3 проц. населення Яворівщини жило з хліборобства (по містах 30,7 проц., по селах 95.3 проц.), 4,7 проц. з промислу і торговлі (по містах 22,8 проц., по селах 1.6 проц., 3 проц. з торговлі й обезпечень (14,9 проц. по містах, 1 проц. по селах), 0.4 з комунікації і транспорту та 4.6 проц. з інших джерел.

ВЕЛИЧИНА СЕЛЯНСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ.

На загальне число 11.993 господарств **карловатих господарств нижче 2 га.** було 4.660, на яких жило 22.297 осіб (4.8 осіб на господарство), 4.961 господарств від 2—5 га., з яких жило пересічно 5.8 осіб. Більших господарств простором понад 50 га. було в Яворівщині ледви 51.

ІНШІ ПРОФЕСІЇ.

З інших професій крім хліборобства жило з городництва і лісництва 250 осіб, з промислу і ремесла 4.046 (робітників і халупників 1235). З торговлі та обезпечень 2.627 осіб, з комунікації і транспорту 344 осіб, у публичній адміністрації 296 осіб, у судівництві й адвокатурі 244 (151 осіб це умові робітники), в церкві і віроісповідних союзах 280 осіб, у загальнім шкільництві 294 осіб, домашньої прислуги 492 особи, емеритів і інвалідів 792 особи.

На 2024 мешкальних будинків було 82,2 проц. дерев'яних, 11,2 проц. мурованих.

Ці числа найкраще говорять про нужду і перелюднення Яворівщини. Крім голоду населення винищують тепер пошесні недуги (тиф).

Військовий договір між Францією, СССР і Чехословаччиною.

Закордонні політичні кола запевняють, що між Францією і СССР та Чехословаччиною ведуться переговори у справі додаткових військових клявзуль. Головною метою цих клявзуль має бути створення летовища у Чехословаччині для повітряної фльоти проти Німеччини. Дотепер з великою нехітю ставились до цієї справи військові кола Румунії. Франція зробила всіх заходів у Букарешті, щоб Румунія згодилась на перелет большевицьких літаків понад Румунію до Чехословаччини. Зате дістане Румунія від Франції зброю на дуже догідних умовинах.

ПАРИЖ, 20. 4. ПАТ. Французька преса пише: Виїзд Літвінова до Москви без зупинення в Парижі означає, що ще не узгіднили проекту француцсько-большевицького договору.

Демарш великих держав у Ковні.

КОВНО, 20. 4. ПАТ. Представники великих держав, які підписали мемельську конвенцію, склали демарш литовському урядові домагаючись, щоби Литва придержувалась постанов мемельського статуту.

Арештування священиків у Німеччині.

ЛЯЙПЦІҐ, 20. 4. ПАТ. З Дрездену надійшли вістки, що за ворожу діяльність, яка би могла ослабити волю національної суспільности, арештували в Саксонії багатьох священиків християнських віроісповідань і замкнули їх в охоронім арешті.

У червні відбудеться конференція в Римі.

ПАРИЖ, ПАТ. „Ле Журналь“ повідомляє, що конференція в Римі відбудеться найскоріше 10. червня н. р. До цього часу закінчаться уже переговори Італії з державами Малої Антанти і з балканськими державами.

—o—

Літвінов у Парижі.

Підписання француцсько-большевицького трактату.

Французька рада міністрів розглядала текст француцсько-большевицького трактатату. Постановили трактат у дечому змінити. Ці зміни має узгіднити амбасадор СССР у Парижі Патьомкін і правний радник французького м-ства закорд. справ професор міжнародного права Ба де Бо. Трактат підпишуть мабуть у суботу 20. квітня після обіду, який мін. Ляваль уладжує в честь Літвінова, що приїхав до Парижа.

Основи нової виборчої ординації.

Кандидати на послів і сенаторів будуть іменовані. — Партійні організації без впливу на вибори.

Як повідомляє польська преса, зараз після латинського Великодня буде оголошена у „Вістнику Законів“ нова польська конституція, яка й в томуж дні увійде в життя. Президент республики зложить присягу на нову конституцію, після чого будуть заприсяжені всі члени уряду.

А покищо комісія, зложена з премієра Славека, віцемаршала Цара і посла Подоського, виладжує проект нової виборчої ординації. В головних зарисах він уже й готовий, але мусить ще перейти редакцію ширшого кола специялістів, опісля президії клюбу ББ і щойно тоді увійде до сойму на надзвичайну сесію як проект закону з посольської ініціятиви.

Краківський „Іл. Курієр Цодзенни“ приніс уже головні тези, що увійдуть в основу нової виборчої системи, неподібні до ніякої, що обовязують в інших конституційних державах. Має це бути чисто „польська“ система, що робить виборчий акт зовсім незалежним від волі партійних організацій. Право зголошування кандидатур надано *спеціяльній колеґії*, окремій для кожної округи, а зложеній з представників територіяльних і господарських самоврядувань а також з делеґатів правно-публичних установ. Так сконструована колеґія десиґнує для кожної округи кандидатів на послів у числі найменше вдвоє більшому від числа кандидатів, що припадають даній окрузі. Спосіб десиґнування кандидатів колеґією буде такий, щоби кандидати не конче були одної політичної краски, але відповідали ріжним суспільним течіям.

Передвиборчі колеґії будуть складатися з представників усіх кляс, заступлених у територіяльних самоврядуваннях, отже побіч делеґатів промислово-торговельних і рільничих палат засядуть теж заступники робітничих кол. *Зате не буде місця для партійних чинників.*

Виборчі округи значно зменшено в порівнанні з дотеперішніми. Принципіяльно вони будуть відповідати одному або кільком малим повітам. Вибори до *Округи будуть дво- і три-мандатові.*

...сойму будуть, згідно з конституцією, загальні, ...рівні, тайні і безпосередні. Тільки вік виборців буде підвисший з 21 до 24 літ, причому жінки будуть зрівнані з мужчинами. Це дасть коло 14 мільйонів голосів в цілій державі. До вибору по... вистане *згладна більшість*, тому друге голосування буде зайве.

Великі міста, що розпоряджають кількома мандатами, будуть поділені на округи, що відповідатимуть дільницям з окремим характером. Через те має бути запевнене представництво міщанству, професійній інтелігенції, робітничому і жидівському населенню і т. п. Взагалі виборча географія й аритметика дає *упривілеєння великим містам супроти сіл*, що відграють, як там сказано, меншу ролю в господарському, культурному й суспільному житті держави.

Число послів до сойму, що давало досі 444, буде сильно зменшене і не перевищить 300. *Поділу на клюби в новому соймі не буде*, а до соймових комісій будуть покликувані посли не як члени клюбів, але персонально. Зате число сенаторів не буде зредуковане, причому одну третину сенаторів заіменує президент республіки, а дві третини вийдуть з виборів. Вибори до сенату будуть *ані загальні, ані рівні, ані безпосередні*, а число управнених до голосування в цілій державі не дійде до міліона. Буде застосований *ценз віку й освіти*. Вибори до сенату будуть відбуватися *двоступнево, причому* вплив ріжних категорій виборців не буде однаковий. Сенатські виборчі округи територіяльно будуть відповідати воєвідствам.

Вкінці зачувати, що премієр Славек виголосить на початку травня ц. р. експозе про нову виборчу ординацію, опісля буде скликана надзвичайна сесія теперішнього сойму і сенату. Вибори відбудуться аж *при кінці ц. р.* на основі нової виборчої ординації.

Мистецьке життя.

ТЕОРЕТИЧНА КНИЖКА В. МАСЮТИНА.

Так називається нова праця мистця проф. Василя Масютина, яку саме тепер він викінчив, працюючи над нею звиш 15 років. Це є перша оригінальна українська праця, що широко трактує основи мистецької творчости.

ВИСТАВА ОЛЕКСИ ГРИЩЕНКА В ПАРИЖІ.

Відомий український мистець Олекса Грищенко після 16-місячного побуту в містах Еспанії вернувся до Франції. Він підготовляє свою виставу еспанських праць. Будуть там і ті твори, що були на VI. виставі АНУМ. у Львові.

УКРАЇНСЬКА МИСТЕЦЬКА ВИСТАВА У ВАРШАВІ.

Українська мистецька група „Спокій“, що свій осідок має у Варшаві, улаштувала свою виставу, вже VII. з черги, в салях „Польської ІМКА“. Вистава відбулася від 24. III. до 31. III. включно.

Далекосяглий розпорядок міністра освіти.

Міністер віроісповідань та освіти Річипосполитої видав обіжник № 37 з 6. IV. 1935. Ч. II. 2925/35 у справі організації науки в нових семирічних школах на рік 1935/36. Тим обіжником наказується, що в **меншинових школах середних (українських, німецьких, білоруських) приказівництво при навчанні руханки має бути видаване в польській мові.**

Слід замітити, що приказівництво в тих школах відбувалося все і відбувається досі у рідній мові учнів.

Нова спроба баламуцтва українських робітників.

Л. Троцький хоче рятувати комунізм між українцями.

Колишній большевицький міністер війни Л. Троцький, якого місце побуту скривають далі, видав відозву до українських селян і робітників. У відозві Троцький накликує до нової опозиційної акції проти большевицького уряду Сталіна. Троцький запевняє, що завжди був прихильником самостійности совітської України і противився скасуванню цієї самостійности центральним больш. урядом, який ухвалив у 1923 р. у Москві федераційну конституцію з СССР. У міжнароднім руху пролетаріяту Україна повинна враз з іншими державами творити самостійний революційний чинник. Далі Троцький обвинувачує провід комуністичної партії, що відступив від засад національної політики Леніна.

Відозву Троцького в українській мові поширюють масово між українськими еміґрантами у північній Америці.

Одночасно емісарі Троцького заложили нову організацію між українськими робітниками в Канаді і видають власний орган.

Труднощі при творенні нового уряду.

Демонстрації в Болгарії.

СОФІЯ, 20. 4. ПАТ. Король Борис доручив місію створити новий уряд Андрієві Тошевові, колишньому дипльоматові і визначному журналістові проурядової партії. Тошев приняв місію і що створить кабінет до нього ввійдуть: Кіосеіванов — як міністер закордонних справ, Казасирський — мін. скарбу. Крім того ввійдуть ще члени колишнього кабінету, а саме: колишній премієр ген. Златев як міністер війни, ген. Радев як міністер освіти, полк. Колев як міністер внутрішніх справ.

ЛЬОНДОН, ПАТ. Зі Софії надійшли вістки, що в цілій Болгарії велике напруження. В Софії військо на поготівлю, бо побоюються, щоб прихильники Цанкова не зробили перевороту. У Софії було кілька демонстрацій проти інтернування болгарських політиків. На двох стаціях куди переїздив поїзд з колишнім премієром Цанковом на вигнання, зійшлась юрба його прихильників. На допомогу візвали відділи кінноти, щоб розігнали юрбу.

СОФІЯ, 20. 4. ПАТ. Тошев зустрічає великі труднощі при творенні нового кабінету. Колишній міністер справедливости Діков, який подався до димісії на знак протесту проти інтернування Цанкова, поставив як умовину своєї участи в новім кабінеті негайне звільнення Цанкова.

УКРАЇНЦІ!
КУПУЙТЕ ТОВАР ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЩО ОГОЛОШУЮТЬСЯ В УКРАЇНСЬКІЙ ПРЕСІ.

ВИСТАВА В. ДОМАГАЦЬКОГО.

Знаменитий український різьбар Володимир Домагацький, професор академії — улаштував свою виставу різьб у Москві. В. Домагацький, на жаль, з ріжних причин постійно мешкає поза межами України, хоч імя його відоме у мистецькому світі, а в українській різьбі займає дуже поважне місце.

З VI. ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ ВИСТАВИ У КИЄВІ

Українська радянська преса подає, що VI. Всеукраїнська вистава пройшла з винятковим успіхом. За два місяці відвідали її кругло 120.000 людей. Крім того на виставу приїздили групи мистців з Москви, Ленінграду, Тифлісу, Мінська і інших міст, аби ознайомитись з досягненнями українського мистецтва.

Ґенеральний страйк у Сараґосі.

МАДРИД, 20. 4. ПАТ. Анархісти синдикалісти зорганізували ґенеральний страйк у Сараґосі, щоб запротестувати проти заборони уряду улаштовувати збори. Перед кількома днями вечором вибухли бомби в кількох місцях міста. Одна особа вбита, кілька ранених.

По 200 чи по 20 долярів для 60-літніх.

У парляменті Зл. Держав посол д-р Тавнсенд поставив внесення, щоб кожний американець, який скінчив 60 літ життя діставав місячну ренту по 200 долярів. Та щоб громадянин діставав таку ренту, мусить бути некараний і не мав вже працювати. В палаті репрезентантів цей проєкт відкинули 206 голосами проти 56. В урядових колах поставили проєкт, щоб кожний, хто скінчив 65 літ життя, діставав по 20 долярів місячно. Така підмога коштувала би державу 220 міліонів долярів річно.

Перед зміною польського уряду.

24. квітня оголосять нову конституцію.

Польська преса пише, що нову конституцію оголосять у середу 24. квітня ц. р. після того, як у вівторок 23. квітня конституцію підпише президент. По оголошенні конституції теперішній уряд зголосить свою димісію. Кажуть, що президент доручить місію створити новий уряд теперішньому премієрові полк. Славекові. При цій нагоді деякі міністри відійдуть. Віцепремієром стане колишній міністер інж. Е. Квятковський, який перед кількома днями мав довшу нараду з президентом. Кажуть, що інж. Квятковський матиме широкий вплив на господарські справи, головно на проєктовані великі публичні роботи. Дуже можливе, що інж. Квятковський стане теж міністром промислу і торговлі. Кажуть, що міністер скарбу Завадський теж уступить. На його місце прийде полк. Коц або віцеміністер скарбу Станішевський.

НОВИНКИ

— **3-та з черги мясарська крамниця „Центросоюзу" в Ринку ч. 2** (ріг вул. Домініканської) буде відкрита вівторок рано 23. квітня. Там можна дістати всі вудженини, товщі і сире мясо (волове, теляче і вепрове). 1410

— **Купуйте черевики тільки в „КОМЕТІ"**, Львів, Ринок ч. 27. У власній управі робітня, де можете собі замовити вибагливе взуття. Приймаємо всякі репарації. 1—5

— **Дбайлива хазяйка** купує **вудженину** і першої якости **мясо волове, теляче, вепрове** в новідкритих мясарських крамницях **„Центросоюзу"** при вул. **Личаківській 50, і Жовківській 175.** Ціни конкуренційно дешеві. 1235 2-4

— **Д-р Бабій**, стоматольоґ-дентист, переніс ординацію на вул. Академічну 14/I. п. 1395 3-3

— **Приймаю як давніше** в моїм дентистичнім заведенні від 9—1 і 3—6, в неділі і свята від 9—10. Львів, Сикстуська 17. — **Насс.** 725 4-6

— **Чи Ви знаєте про те, що вже є в розпродажі** укр. виробу знамениті в смаку овочеві дриглі (ґаляретки) „Ароза". Випробуйте їх якнайскорше. 1415

— **Тайна успіху мистця.** В одній інтимній балачці один наш відомий мистець признався, що він завжди підчас малювання своїх образів, споживає цукорки „Фортуни Нової" і тому має солодкий настрій і малює з великим темпераментом. 1342

— **Викрили комуністичну друкарню.** Львівська поліція викрила у фабриці паперових торбин при пл. Більчевського ч. 7 комуністичну друкарню з цілим новочасним уладженням. У пивниці були змонтовані друкарські машини, балі паперу і рукописи відозв, приготованих до друку. Коли поліція увійшла до пивниці, друкарня була в повнім руху. Застала при роботі 14 осіб, членів центральної комуністичної орґанізації, як звичайно, самих жидів. Усіх арештовано. Одночасно поліція викрила при вул. Клепарівській ч. 82 магазин комуністичних друків, готових до кольпортажі.

— **Зловживання в ЗУПУ.** В окружному суді у Львові ведеться процес проти урядовця ЗУПУ Роберта Бача, під закидом спроневірення 15.000 зол. Перед арештуванням Бач хотів покрити манко в касі, побравши безправно в Касі Ощадности з конта ЗУПУ суму 12.000 зол. Обвинувачений боронився недугою жінки і неодержування занятої пенсії.

— **У 20-ті роковини бою під Горлицями** відвідають місцеве побоєвище і цвинтар прогульки ріжних комбатантів зі світової війни. Перша прогулька, зложена з колишніх німецьких вояків і родин тих, що полягли, прибуде до Горлиць 2. травня ц. р.

— **Львівська хроніка.** Арештовано двох шантажистів з Варшави, Бончковського і Станішевського, що натягнули ріжні фірми на 10 тисяч зол. на оголошення для неіснуючого „Бюра пропаґанди". — У готелі „Ревніон" при вул. Рутовського 26 застрілився студент університету Йос. Горовіц. Причина самогубства жовчева недуга й те, що попав у погане товариство. — В брамі дому при вул. Дунін-Борковських ч. 10 невідома жінка підкинула кільканацятиденну дівчинку. — Поліцай арештував на вул. Голувка Тад. Слівінського, що хотів вирвати торбинку якійсь жінці.

— **Постерунковий, що вбив вояка, увільнений.** Окружний суд у Золочеві розбирав справу Станислава Левандовського, постерункового з Адамів пов. Кам'янка Стр., що застрілив вояка. Дня 21. жовтня м. р. він зустрів під селом Адами Михайла Кілянського в товаристві двох інших людей. Один з них, побачивши постерункового, втік до ліса, зате Кілянський убраний у військовий однострій, з другим товаришем наближився до поліцая. Левандовський думаючи, що це якісь злочинці, зняв з плечей кріс і держачи його готовим до стрілу, підходив теж до них. Коли пізнав Кілянського, що відбував тоді військові вправи, казав йому віддати багнет і йти з ним на постерунок. Поліція вела тоді доходження проти Кілянського за ріжні провини, як казав опісля постерунковий. Одначе Кілянський його не послухав, думаючи, що як вояк не повинен дати поліцаєві себе розброїти. Тоді Левандовський стрілив, кладучи його трупом. Після переслухання свідків, з яких одні зізнавали корисно для Кілянського, інші некорисно, суд звільнив обвинуваченого, прийшовши до переконання, що він не мав наміру вбити Кілянського, а вжиток зі зброї зробив згідно зі службовою інструкцією.

— **Краєва хроніка.** В Щирці пов. Львів застрілився постерунковий Гіполит Вонцік з причини нещасливої любови. — На дорозі між Дерманем і Гільчею пов. Здолбунів убив грім Андрія Кусьнірчука з Мізочу.

— **З Польщі.** У Варшаві помер у 76 р. життя Мечислав Френкель, один з найвизначніших польських акторів. — В потягу Варшава-Білиєсток окрадено кн. Любомірську, що їхала до свого маєтку в городненському повіті. Злодії вкрали їй валізу з більшою готівкою і гардеробою.

— **Бунт вязнів.** З Рамлі повідомляють, що 15 вязнів, занятих при будові нового вязничного будинку, напало й розброїло дозорців і пробувало втекти до сусідних лісів. Заалярмовані відділи поліції пустилися в погоню, при чому трьох вязнів убито а решту, крім одного, зловлено. Доходження викрили, що напад був заздалегідь приготований.

— **Дрібні вістки.** Норвеський парлямент приняв проєкт закону, щоб заборонити вивозити зброю до тих держав, що ведуть завойовницьку війну. — Перебудують берлінську оперу в Шарльотенбурзі. — Із Швайцарії виселили франц. комуністичного письменника Барбюсса, що приїхав до Женеви з відчитом. — Занедужав поважно польський ґенерал Галлер. — У Відні покінчив самогубством психіятр д-р Людовик Горн. — 10. квітня вночі на Каспійському морі та побережжі відчули сильний землетрус, що йшов від Астрахана до Карабугаза і в ріжних місцях Азербейджану. — Перший аеродинамічний поїзд у Франції переїхав із Парижа до Ліону — 510 км. за 4 години і 46 хвилин. — Професор Пікар має приїхати у травні до Польщі, щоб порозумітись щодо будови стратосферичного бальону в фабриках Яблонна-Леґіоново. — Біля Галінґдаль в Норвеґії впав прогульковий літак, при чому згинуло чотирьох пасажирів. — У ґрафстві Йорк біля Бріндлінґтону самохід, кермований знаною летункою Молізон, зударився з мотоциклем, при чому керманич мотоциклю згинув на місці а його товариш тяжко потовкся. Сама Молізон та її батько вийшли цілo.

— **Дитина велитень.** В родині колхозників Воробевих у селі Прітоутово росте 10-літній синок Анатоль, що важить 88 кг. Торік він важив 64 кг. Високий він на півтора метра, а кожного місяця виростає на 10 цм. Має притім велику силу: обома руками підносить свобідно 72 кг. Умово він також добре розвинений і в школі вчиться відзначаючо. Незвичайним хлопцем занялися лікарі і роблять над ним наукові досліди.

— **Катастрофа при роздачі милостині.** В місцевості Барайні над Перським заливом оголосив один купець, що буде роздавати милостиню бідним людям. На цю вістку перед домом купця зібралося коло 2.000 осіб. Юрба тиснулася вузьким переходом на подвіря дому. Щоби сконтролювати число приявних, купець звелів замкнути браму. З невідомої причини серед зібраної маси народу повстала паніка. Всі почали тиснутися з диким поспіхом до виходу і заки отворено двері, багато осіб звалено на землю і подоптано ногами. Погибло коло 75 осіб переважно жінок і дітей.

ДИВОГЛЯДИ.

КОЛИ САМОТА ЗНУДИТЬСЯ.

Шведський моряк Карло Петерсен відкрив острівець Табар на північ від Нової Ґвінеї 40 літ тому. Він проголосив себе там королем і рішив доживати віку. Тепер, на старість, знудилось йому там життя і він продає острів, щоб переїхати на веселіше місце: — до Парижа.

✝ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

18. квітня ц. р. померла в Познані бл. п. Софія з Йойків Чорна, дружина начальника уряду акциз і монополів в Гнезні, в 30. р. життя. Похорони після перевезення тлінних останків відбудуться в Коломиї, 23. квітня (вівторок) з дому жалоби при вул. Міцкевича ч. 18. В. Її П.! 1409

Д-р Юрій Петринюк, лікар, помер 20. ц. м. у львівському шпиталі в 40. році життя на грудну недугу. Покійний, син селянина з Косова, скінчив серед великих злиднів медичний факультет віденського університету і вернувшись до краю, старався віденський докторат нострифікувати. Та важкі матеріяльні обстави і підірване здоровля не дозволили йому перевести того замислу в діло. І в часі своїх віденських студій і в часі побуту у Львові Покійний писав немало по українських часописах та журналах, стараючись популяризувати головно медичне знання. Немало статтей і заміток, а також фейлетонів помістив він у „Ділі“ та в тижневику „Неділя“. Перед 4. місяцями мусів після вибуху крови перейти до шпиталю, де й закінчив своє злиденне життя. В. Й. П.!

Осип Ременюк. В неділю 14. квітня ц. р. передпол. помер у Тернополі нагло на склерозу бл. управитель вселюдних шкіл Осип Ременюк в 51. році життя. — Дитина бідних тернопільських міщан власною працею як сирота вибився в люди. Як учитель працював не тільки в школі, але й цікавився громадськими справами сіл, у яких учителював, беручи участь в кооперативах, читальнях і т. д. Пройшов кампанію на Вел. Україні, пересидів по тюрмах Тернополя та львівських бриґідок, передчасом пішов на емеритуру. Осівши в Тернополі став діяльним членом українських установ. Своїй становій організації українського учительства, де був членом Виділу та рідношкільній ідеї присвятив весь свій скромний тихий труд. Засідав у Старшині Кружка „Рідної Школи“ в Тернополі, де обняв реферат народних шкіл. Мин. року обійшов сам цілий Тернопіль збираючи заяви батьків за основанням державної української народної школи, а коли акція стрінулася з неохотою влади та байдужністю власного громадянства, разраз накликував до оснування в Тернополі української приватної народної школи. Безкорисно працював як учитель у фахово-доповнюючій школі термінаторів Кружка „Рідної Школи“ в Тернополі. Робив усе без гомону, не висуваючись на чоло, не бажаючи слави чи популярности. Українці Тернополя стратили чесного, самовідреченого рідношкільного робітника, характерного громадянина. Похорони, які відбулися 16. квітня ц. р. зібрали всю тернопільську українську громаду. Чотирьох священиків з каноніком Громницьким вели сумні похорони. Над могилою попрощали покійного громадянина іменем організації учителів, дир. Залужний, а від Кружка „Рідної Школи“ дир. Никифорчук. В. Й. П.!

ВІДГУКИ ДНЯ.

З кооперативної нивки.

Є в Галичині русскі і на те нема ради. Принайменше тепер. Бувають часи, що вони слабнуть, буває, що кріпнуть, але ще не прийшов час, щоб їх не було.

Говорять вони мовою українською, пишуть дуже обляженою, а за свою рідну (у вищім стилі!) уважають російську. І на те покищо нема ради.

Є між ними всякий народ: порядні люди, які щиро працюють для народу, хоч уважають його за щось іншого, є й „жуліки“, які не цікаві хто вони, хто їх нарід, а знають добре тільки чого хочуть: наживи.

Є в русскіх і Ревізіонний Союз, який обєднує часть українських кооператив, що мають себе за русскі, але все таки працюють на нашому селі і для економічного піднесення нашого народу. Були між тими кооперативами і молочарні, які не мали організаційного осередку в роді „Маслосоюзу“. І ось одного дня Варшава відібрала Ревізіонному Союзові молочарні і наказала їм вступити там, де є молочарська централя.

Вони й зголосили своє приступлення. До Ревізійного Союзу Українських Кооператив, бо там є молочарська централя.

Виходили з такого заложення: говорять так само, пишуть майже так само, а що мають себе за „русских“ — їх річ.

Щодня читаємо в польських часописах, журналах і книгах, що русини і українці одно і те саме (я теж то кажу!), що „руский“ чи „русский“ — нема ріжниці (я маю іншу думку!) і врешті (гляди: „Курієр Львовскі“!), що треба вживати тільки старшої нашої назви, а при слові „український“ давати лапки.

А тимчасом:

„Русскі“ молочарні не можуть належати до РОУК з тої простої причини, що вони є „русскі“ а він — український.

Тому мають вони вписатися до польського союзу.

Варшава льокута — кауза фініта.

— Признаюся — казав мені один знайомий, — що не розумію ні тої льокути, ні тої фініти. Раз ми русини з двома партіями: українською і старoруською, другий раз дві народи... Чи справді аж так тяжко українцеві робити ревізію в русскій кооперативі, а русским читати інструкції українського союзу?!... Не розумію!

А я розумію.

Що правда, рідко буваю на провінції, але знаю, що життя і там пливе вперед, що повстав новий нарід — лемки, а наклюнується другий — гуцули. Чомуж не малаб поглибитися ріжниця між народовцями та єдинонеділимцями!

Може наші мови за той час так розбіглися, що їх уже і зловити не можна?!

Перед війною — знаю — було тільки ріжниці, що твердий знак у письмі і „господине“ в балачці. Десь певно тепер ще долучилося „почтеніє“ і „до свиданія“.

А це вже справу ускладнює.

Не кажу при ревізіях, інструкціях, чи інших повідомленнях, але спеціяльно на... грошевих переказах!

Напишуть наприклад: „Многоуважаемі Господа! Посилаємо вкладку за місяць лютий. С почтеніем...“

І як українському союзові це зрозуміти?

Галактіон Чіпка.

СПОРТ.

С. К. РУСЬ (УЖГОРОД) — М.Ш.Е. (МУКАЧІВ) 2:0 (1:0.)

Єдині змагання у сх. окрузі Слов.-Підкарп. Дивізії, що відбулися в Ужгороді у неділю 14. ц. м., принесли очікувану перемогу Руси, одначе не сповнили очікувань численної публики щодо рівня гри. Гра дружини Руси носила характер гри знуджених „профі“, які обмежились лише вдержуванням на відповідній віддалі свого противника, коштом виконности окремих одиниць дружини. Такими одиницями на цей раз були: в нападі — Криж ст., у помочі — Куруц та Шкиряк, в обороні — єдиний Бокшай, який мав свій добрий день і ловив усе та з усякої позиції. Побіджені — МШЕ нагадували гостей з „дикого заходу“ й показали публиці „цінні“ приклади спеціяльної поведінки зі своїм противником, так, що по змаганнях кабіна Руси нагадувала польовий шпиталь...

До цього в немалій мірі причинився суддя Гайдекер з Кошиць, який був часто-густо „дванацятим грачем“ для МШЕ. Через його невміле ведення прийшло до неприємного випадку, наслідком якого було виключення з гри лівокрилового Руси — Суковського, так, що Русь останні 15 хвилин грала з 10 грачами. Ворота добули у 14. хв. Крайняк та Ковач у 85. хв.

Після цих змагань Русь віддалена від ведучого АЦ Сл. Нова Весь одною точкою при рівнім числі розіграних змагань.

Чергові змагання в Дивізії грає Русь проти КАЦ (Кошиці) у неділю 28. ц. м. у себе дома.

МАДЯРСЬКА ДРУЖИНА „СЕГЕД“ У ЛЬВОВІ.

Мадярська професійна дружина „Сегед“, що займає в табелі 4-е місце, розіграє у Львові в неділю (21.) і в понеділок (22.) змагання з Погонею. Початок в обох днях: 4. год. попол.

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

о. Остап Гайдукевич: БУЛО КОЛИСЬ. (Із записника полевого духовника УГА). Львів, 1935. Накладом Видавничої Кооперативи „Червона Калина“, Стор. 116. ф. 16°.

Інж. Любомир Савойка: ТОВАРОЗНАВСТВО, перша частина. Неорганічні товари. Львів 1935. Стор. 170 + VI. ф. 8°

ЖУРНАЛИ.

РІДНА ШКОЛА, ілюстрований часопис для всіх. Львів, 15. квітня 1935. Р. IV. ч. 8. Зміст. Чи українське суспільство цікавиться школою? (З приводу енуняції куратора ЛШО). О. Горицвіт: Баль. Учитель в громадській праці. П. Януш: Рідношкільна й освітня праця над жіноцтвом в Підгаєччині. Лев Ясінчук: Суспільна опіка Школа в Совітах. Доріст Рідної Школи: Підготовляймо Свято Матері. На тернистому шляху: Інспектор Пижицьо, але його метода остала. Жиди й українське шкільництво на Підкарпатті. Драматична школа в Ужгороді. З життя Рідної Школи. Ріжні вісти.

ДЗВІНОЧОК. Львів, травень 1935. Р. V. Ч. 43.

НОТИ.

Дмитро Котко: ЗБІРНИК УКРАЇНСЬКИХ ПІСЕНЬ на мішаний хор. Переклади й аранжіровки з репертуару Наддніпрянського Хору. III. десяток. Власний наклад. Львів, 1935.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Український Народній Театр ім. І. Тобілевича, під арт. пров. Й. Стадника.

Судова Вишня:
21. IV. „Залізна Острога".
22. IV. „Пепіна".

Зі Судової Вишні театр іде до Городка, де гратиме підчас Великодних Свят.

Великий Міський Театр.

Неділя, 21. IV. год. 7·30 веч. „Таємне конто".

Понеділок, 22. IV. год. 3·30 поп. „Крик".
Понеділок, 22. IV. год. 7·30 веч. „Таємне конто".

Театр Ріжнородностей.

Неділя, 21. IV. год. 7·30 веч. „Айнштайнова теорія". Комедія Цвойдзінського.

Понеділок, 22. IV. год. 3·30 поп. „Подружий метч".
Понеділок, 22. IV. год. 7·30 веч. „Айнштайнова теорія".

Кіна.

АДРІЯ: „Авантюрниця з Тексасу" та додаток.

АПОЛЬО: „Недокінчена симфонія".

АТЛЯНТИК: „Червоний султан" (Абдуль Гамід).

ВАНДА: „Кавалькада".

ҐРАЖИНА: „Антко Поліцмайстер" (Ад. Димша).

МІРАЖ: „Нана" з Анною Стен.

МУЗА: „Мальована заслона" з Ґретою Ґарбо.

КАСІНО: „Були собі два гільтаї" (Льорель і Гарді).

КОЛІСЕЙ: „Мусиш оженитися", ревія „У нас весело".

КОПЕРНИК: „Баль у Савою" (Джіта Альпар, Ганс Ярай).

МАРУСЕНЬКА: „Жид Зіс" (Конрад Файт).

ПАКС: комедія „Його екселенція" та та додатки.

ПАЛЯС: „Проданий голос" (Шмідт).

ПАН: „Велика парада", кольороване „Мікі Маус".

РАЙ: „Ігумен Кордецький".

СВІТ: „Уланські обіти".

СОНЦЕ: „Небесні птахи" та ревія.

СТИЛЕВЕ: „Московські ночі" і ревія.

УТІХА: „Присмирники індіян" і ревія.

ХИМЕРА: „Розсміяні очі" (Шерлі Темпль).

Закордонне радіо.

Неділя, 21. квітня 1935.

Відень (506,8) 11·35, 13·00, 22·20 Концерт, 17·00 Твори Комзака, 19·15 Септет ес-дур оп. 20. Бетовена, **Брно** (325,4) 16·00 Великодній хоровід, 17·30 Форт., **Кошиці** (2591) 17·55 Циг. музика, **Мор. Острава** (259,5) 19·05 „Сміґруст" фолькльористична сценка (муз. сп.), **Прага** (470,2) 7·30, 17·50 Концерт, **Париж** (1648) 14·15 Вес. авд., 17·00 Симф. концерт, 20·00 Великодний концерт (хор, солісти), **Білгород** (437,3) 13·15, 18·30 Пісоньки, 20·00 „Ле Драгон де Вілар" оп. Мелярта, **Ковно** (1935) 18·35, 21·00 Пісні, 20·20 Літ. музика, **Берлін** (356,7) 16·00 Веселі великодні мельодії, 19·00 Квінтет Шуберта. 20·00 Вок.-муз. концерт, **Кельн** (455,9) 18·15 Соната Д-дур Бетовена (скрипка, форт.), 20·00 „Викрадення зі Сераю" оп. Моцарта, **Мінхен** (405,4) 10·40 Камер. музика, 13·00 Муз. поранок, 18·05 „Нірнберґські співці" оп. Р. Вагнера, **Будапешт** (550,5) 14·00, 21·30 Циг. музика, **Мілянo** (368,6) 17·00 Симф. концерт, **Рим** (420,8) 14·25 Симф. музика, 17·00 Опера або концерт, 20·45 Концерт із нагоди нац. свята.

Понеділок, 22. квітня 1935.

Відень (506,8) 10·50 Бахові твори, 12·55 Легка музика, 15·35 Фр. музика, 19·20 Спів (Шварц, сопр.), 20·00 Щось для кожного (муз. сп.), 22·25 Вагнерівський вечір (муз. сп.), **Мор. Острава** (269,5) 9·15 Шлеські нар. пісні, 15·00 Хор, 17·40 Вес. пісоньки, 18·15 Стирійські пісні, **Прага** (470,2) 9·15 Віольонч. рецітал, 19·30 „Якобіни" оп. Двожака, **Париж** (1648) 12·15 Концерт, 14·00 Радіосценки, 16·00 Легка музика, 19·00 Пісоньки, 20·00 Вес. авд., **Білгород** (437,3) 16·30 Пісоньки, 20·00 Із загребського театру, **Берлін** (356,7) 18·00 Вес. кабарет, 19·00 Концерт, **Кеніґсвустергавзен** (1571) 11·30 Генделеві твори, **Кельн** (455,9) 10·30 Хор, 12·00 Легкий концерт, **Ляйпціґ** (382,2) 17·50 Пісоньки й танці, 20·00 Симф. концерт, **Мінхен** (405,4) 11·30 Соната форт. а-дур Моцарта, 14·30 Композитори Швабії, 17·45 Камер. концерт, **Будапешт** (550,5) 16·35, 22·25 Циг. й популярна музика, 18·45 Скрипка, 19·50 „Князь Боб" оперета Гуски, **Мілянo** (368,6) 11·30, 13·10, 17·05 Легка й популярна музика, **Рим** (420,8) 17·05 Солісти, 22·00 „Іль Реуччо е іль суо Кругччо" муз. казка Сільвія Неґрі.

Львівське радіо.

Неділя, 21. квітня 1935.

8·30 Ранішня авдиція, 9·30 Богослуження та проповідь із Пельпліна, репортаж, 11·57 Сигнал часу, 12·03 Діяльог між рецензентом і директором театру, 12·15 Свят. авдиція, 13·00 Театр Уяви „Пан Гельдгаб" Ол. Фредра (із А. Зельверовичем), 13·15 Веселе великодне яйце (свят. авд.), 14·00 Щось для кожного — гр. пл., 15·00 „Материнка" нар. авд. з Катовиць, 15·30 Концерт капелі, 16·00 „Богородиця" (словно-муз. авд.), 16·40 Фрагм. із Реймонтових „Мужиків", 17·00 Концерт, 17·35 Великодні звичаї, авд. для дітей, 17·50 Обичаєва авд., 18·35 Фейл.: Великдень Тольки Хмари, 18·35 Легка музика, 19·30 Польща бачена з літака, 20·00 Оперет кові мельодії (орх., солісти), 20·55 Як працюємо, 21·00 Льожа Ґлумливців: Кухарки, 21·30 Концерт солістів (муз., спів), 23·30 Легка й танк. музика.

Понеділок, 22. квітня 1935.

9·00 Ранішня авд., 10·05 Богосл. з Познаня, муз. з гр. пл., 11·57 Сигнал часу, 12·03 Метеорольоґ. вістки, 12·05 Шовкові рожі — ґутірка для жінок, 12·15 Муз. пор. з Ґріґових творів, 14·00 Найгарніша гр. пл., 15·00 Лісова скринька, 15·15 Концерт, 15·45 Невичерпані вартости сільського народу, 16·00 Концерт солістів (Ірина Дубиська скр., Ол. Міхаловський бас), 16·35 Відгомони піль і лісів на весні, 16·55 Для ст. дітей „Великдень", 17·25 Гр. пл., 17·35 Метч Бресляв — Лодзь, 18·00 Фільм. огляд, 18·15 Сальон. музика з гр. пл., 18·30 Радіослухачі ріжних фахів говорять, 18·45 Італійська пісонька й октет Сквайра з гр. пл., 19·25, 19·36 Спорт. вістки, 19·35 Воєнська авд., 20·00 Динґус, Сміґус! — сюїта Сеґетинського (орх., солісти), 20·45 Веч. денник, 20·55 Там, де кінчаться трамваї, 21·00 Симф. концерт, 22·00 Реклям. концерт, 20·15 Метч теніс. Анґл. Клюб — Леґія, 22·40 Музика з гр. плит.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 20. квітня ц. р. кооперативам платив за:

	льоко Львів.	
1 кг. масла франко магазин	2·75	зол.
1 л. молока	0·16	„
1 л. сметани	0·80	„
1 к. яєць	2·40	„

Пастеризоване молоко з доставою до дому у Львові 1 літра 25 сот.

Тенденція на масло, молоко і сметану сильна, на яйця звишкова.

Маслосоюз повідомляє, що від 20. квітня ц. р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці, льоко подвір'я птахомясарні „М. С." у Львові, (вул. Декерта ч. 4):

Курята		за 1 кг.	2·50	зол.
Молоді кури	I. кл.	„	0·95	„
Старі „	„	„	0·75	„
Підгодов. індики	„	„	1·20	„
„ індички	„	„	1·40	„
Пантарки	„	„	1·50	„
Молоді голуби за пару			—·—	„

Птицю приймає в скількости визначеного приділу для кожного доставця.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ОГОЛОШЕННЯ.

Присилайте передплату!

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зол.	0·35
1 „ одношпальтовий в тексті і новинках	„	0·60
„ на першій сторінці	„	0·80

Дрібні оголошення від слова:

матримоніяльні і приват. кореспонденція по	зол.	0·15
купно, продаж, винаєм і т. п.	„	0·10
шукаючі праці	„	0·07

слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1	зол.	450—
„ „ 1/2	„	250—
„ „ 1/4	„	130—
„ „ 1/8	„	70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.